

סה א מ"י פ"ח מהל' מוקי ממון הלכה ו:
 סה ב מ"י פ"י מהלכות מוקי ממון הלכה ט
 סג עשין ס:
 סו ג ד מ"י פ"ד מהל' רוחה הלכה א סג לאון קקג ופ"ש ב"מ:
 סו ה מ"י פ"י מהלכות מוקי ממון הלכה ו סג עשין ס:
 סח ו מ"י ע"ש פ"ח הלכה ט סג עשין ס:
 סט ז מ"י ע"ש פ"ד הלכה ו סג עשין ס:
 סז ח מ"י ע"ש פ"ד הלכה ו סג עשין ס:
 סח ט מ"י ע"ש פ"ד הלכה ו סג עשין ס:
 סז ט מ"י ע"ש פ"ח הלכה ו סג עשין ס:

מוספי רש"י

וארב לו. קרא ימלאו ה' נכחו כי יהיה איש שונא לרעהו וקם עליו (סנהדרין ע"ג). עד שיתבון לו. פטו למתכין להרוג את זה והרג את זה (כתובות יז). פטו לזוהר אבן לגו. לתן חבורת בני חסד כנענים וישראלים, אבן עזר ישראליים עומדין ומתכין להרוג את זה והרג את זה והתירו בו וקבל התראה ופלה על חבירו חייב (ע"ה) וכו' טוהריו (ע"ה). תיפוק ליה דרובא כנענים ביניהו, ולמה לי קרא, אי נמי פלגא ופלגא. אחי לא אנטרין קרא, דמתיבא מתי דנקטליה, ספק נפשות. דתי נפשות להקל. דהא והלילו העדה כתיב (כתובות טו). למה לי קרא כנענים, הא כיון דמתיב למימר לכותם קא מתכווניה אית לן דמפסיה משום דספק נפשות להקל (סנהדרין ע"ג). כיון דאיכא חדא כנעני בנייהו הוי ליה קבוע. ואשמעין האי קרא דכל קבוע כמתלה על מנהל דמי (כתובות טו). ואשמעין קרא דפטור משום דהוה וחי ספק נפשות קבוע מיניה, ויפלין מהאי קרא דכל קבוע לא פחות מלחיות נדון כמתלה על מנהל וחי ספק נפשות להקל. ומהכא נפקא לן בכל דוכתי דכל קבוע כמתלה על מנהל דמי, והא ליכא למילף מיניה כרובא דמי, דהא מהיב מימי לן, דילמא האי דפטור ליה להאי משום דספק נפשות להקל ולא משום דשמעין ליה כרובא, אבל מנהל על מנהל יליען מיניה. דאי לא כמתלה על מנהל דמי לא הוה ספק נפשות להקל ולא ספק נפשות להקל ואמתי פטור הא רובא דישאל יטוה ורעין אית ליה נתכין להרוג את זה והרג את זה חייב (סנהדרין ע"ג). שנאמר והיודע בבעלי והמית וגו'. דמשמע שיהא לו בעל שעת העמדה דין (רע"ד) שרין כאחד. בעל לא הולד ומכיו עד שלא נגמר דיו (לקמן צ"ח).

הוה ליה פלגא ופלגא וספק נפשות להקל. תימה למ"ד התראה ספק לא שמה התראה בלא טעמא דספק נפשות להקל פטרינן ליה מהאי טעמא דלא שמה התראה אפילו ס"ל דספיקא לחומרא ואי אליבא דמ"ד שמה התראה היכי פטרינן ליה מהאי טעמא הכא אס נמלא שישאל הרג הא מחייבין ליה זככה את זה וזכור והכה את זה (ע"ה) דספק הוא וזכור שאלמר לו אל תומיר וי"ל דשאי תמס דיועד צניכור דיבא לידי איסור ודאי אס יומיר או אס יכה את שניהם משום הכי שמה התראה אבל הכא כשזרק אבן לגו אין יועד שיבא לידי איסור ודאי שאין יודע את מי יכה: כ"ל קבוע במחצה ע"ה מחצה דמי. מהכא נפקא בכל דוכתי כדאיתא בפ"ק דכתובות (דף טו.) ומימה לר' שמעון קבוע מנא ליה ואין לומר הכא דמסקי (ע' עכרין דף י) וזהו שרפין (סנהדרין דף ע"ג). לר' שמעון יליף נמינה נמינה איימר ליה וארבי לו לקבוע דאכתי לתנא דכי חזקיה קשה מנא ליה דכל קבוע כו' ועוד כיון דפטור ר"ש אפילו בזולן ישראל עד שיאמר לפלוני אני מכין לא שייך למדרשה כלל וי"ל דלר' שמעון בזולן ישראל וכנעני אחד ואמר לאזומו שמונע שם אני מכין דפטור מטעם קבוע מוארבי לו דכהאי גוונא כולן ישראל חייבין: ש"ך שור שבעה בו'. חד לגופיה וסימ' לאתויי: ש"ך האשה. אנטרין (ט) לאתויי משום דאמר לטיל (ע"ה) כי יגמ נגיחה למיתה נגיחה לנזקין ונזקין כתיב איש דוקא לכך אנטרין ריבוי: מכור

ואכתי צרורות ניהו אמר רב מרי בריה דרב כהנא * דקאזיל מיניה מיניה תניא בוותיה דשמואל ותיבתא דרב * יוש חיוב במיתה ובכופר ויש חיוב בכופר ויש חיוב במיתה ויש חיוב במועד מועד בכונה חיוב בכופר ובכופר מועד שלא בכונה חיוב בכופר ופטור ממיתה תם בכונה חיוב במיתה ופטור ממיתה ויש חיוב במועד מועד מזה ומזה חיוב במועד מועד מזה ומזה והנזקין שלא בכונה ר' יהודה * מחייב ור' שמעון פומר מאי טעמא דרבי יהודה יליף מכופרו מה כופרו שלא בכונה חיוב אף הנזקין נמו שלא בכונה חיוב ורבי שמעון יליף מקטליה דשור מה קטליה שלא בכונה פטור אף נזקין שלא בכונה פטור ור' יהודה נמי גילף מקטליה דנין תשלומין מתשלומין ואין דנין תשלומין ממיתה ור' שמעון נמי גילף מכופרו דנין חיוביה דשור מחיוביה דשור לאפוקי כופר דחיוביה דבעלים הוא: נתכין להרוג את הבהמה והרג את האדם [וכו'] פטור: * הא נתכין להרוג את זה והרג את זה חייב מתניתין דלא בר' שמעון דתניא ר' שמעון אומר אפילו נתכין להרוג את זה והרג את זה פטור מ"ש דרבי שמעון דאמר קרא יהשור יסקל וגם בעליו יומת * כמיתת בעלים כך מיתת השור מה בעלים עד דמיכין ליה אף שור נמו עד דמיכין ליה ובעלים גופיהו מגלן * דאמר קרא * וארב לו וקם עליו * עד שיתכין לו ורבנן האי וארב לו מאי עבדי ליה אמרי דבי רבי ינאי * פרט לוורק אבן לגו * היכי דמי אילימא דאיכא תשעה כנענים ואחד ישראל ביניהם תיפוק ליה דרובא כנענים ניהו * אי נמי פלגא ופלגא ספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים ואחד כנעני דאע"ג דרובא ישראלים ניהו כיון דאיכא חדא כנעני בנייהו הוי ליה קבוע כמתלה על מחצה דמי * וספק נפשות להקל: * ש"ך השור האשה ושור היתומים שור האפטרופוס שור המדבר שור הקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין הרי אלו חייבין מיתה ר' יהודה אומר שור המדבר שור הקדש שור הגר שמת * פטורין מן המיתה לפי שאין להם בעלים: * ג' ת"ר שור שבעה להביא שור האשה שור היתומים שור האפטרופוס שור המדבר שור הקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין ר' יהודה אומר שור המדבר שור הקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין מן המיתה לפי שאין להם בעלים אמר רב הונא פוטריה רבי יהודה אפילו נגח ולבסוף הפקיר ממאי מדקתני תרתי שור המדבר ושור הגר שמת ואין לו יורשין שור הגר היינו שור הגר שמת ואין לו יורשין שור המדבר שור הגר שמת ואין לו יורשין אלא לאו הא קמשמע לן דאפילו נגח ולבסוף הקדיש נגח ולבסוף הפקיר שמוע מינה * תניא נמי הכי יתר על כן אמר ר' יהודה אפילו נגח ולבסוף הקדיש נגח ולבסוף הפקיר שמוע מינה * תניא נמי הכי והוועד בבעליו והמית וגו' * עד שתהא מיתה והעמדה בדין שוין כאחד וגמר דין לא בעינן והא השור יסקל גמר דין הוא אלא אימא עד שתהא מיתה והעמדה בדין וגמר דין שוין כאחד: * מתני' * שור שהוא יוצא ליסקל והקדישו בעליו אינו מוקדש שחמו בשרו אסור ואם עד שלא נגמר דינו הקדישו בעליו מוקדש ואם שחמו בשרו מותר * מסרו לשומר חנם ולשואל לנפש שחר ולשוכר נכנסו תחת הבעלים מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק: * ג' תנו רבנן * שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכור מכור

ואכתי צרורות ניהו. ואין כופר כמזב אלא כנגיחה דהו גופו ממש: דקאזיל. כותל: מיניה מיניה. ע"י דחיפתו וגלגולו כל שעה עד שמפילו עליו ומיהו אינו מתכין להרוג: חייב כופר ופטור מן המיסה. דדרשינן כופר אס כופר * והיינו כותמיה דשמואל: והנזקין. (א) שהזיק שור שלא בכונה ולא הרג: מכופרו. דאמרינן * שלא בכונה חייב מרביאל דאס כופר: חייביה דשור. תשלומי נזקיו ממחמת * הבור זכין: מחייבין דשור. קטליה: כופר חיובא דנעלים. כפרת נפשו: מה נעלים עד דמכין ליה. ר' שמעון אית ליה הך סברא גבי רוחא זבולו הן הנשרפין (סנהדרין דף ע"ג). ורבנן פליגי עליה ולאמרי אף זבולו נמי מתכין להרוג את זה והרג את זה חייב דהאי וארבי לו אמרי דכי רבי ינאי רבנן מוקמי ליה פטור לזרק אבן לגו לתן חבורת אגשים ויש שם כנענים וישראלים ואיכא למימר לכנענים נתכין: סיפוק ליה דרובא כנענים ניהו. ולא אילטרין קרא למפטריה: ואי נמי חמשה כנענים וחמשה ישראלים לא אילטרין קרא למפטריה דרממנא אמר (במדבר לה) ושפטו העדה והלילו העדה דהא ספק נפשות להקל: לא לריבא דאיכא פשעה ישראלים. דאי לאו קרא הוה אמרינן זיל בתר רובא ולישראל איכין ואע"ג דלמלא לאו להאי איכין נתכין להרוג את זה והרג את זה חייב קא משמע לן קרא דהואלו והוה ליה כנעני קבוע צניכה כמתלה על מחלף דמי וספק נפשות להקל. ולכל מיני דקיימא לן קבוע כמתלה על מחלף דמי מהאי קרא נפקא לן: * מתני' שור היתומים. שאין להן אפטרופוס או שור אפטרופוס של יתומין אלא שעל אפטרופוס לשומרו: * ג' שור שור ו'. * שור כמזבין צפרשה * בנותא דאס: שור האשה. דלא מימא בעל השור כתיב לשון זכר: מדקמי סרפי. שור הפקר תרי זמני: הא קמ"ל. הא דלדך תנא שור הגר לר' יהודה דאע"ג דנגח כמי הגר ומת והוה ליה הפקר פטור: והועד צנעליו. היינו צב"ד דאין העדה אלא צב"ד: * מתני' מסרו לשומר חנם. עד שלא נגמ. ולאו ארישא קאי אלא מילמא אחריתי היא: חסד הנעלים. מתחייבין צנזקין כנעלים: * ג' אס עד שלא נגמר דינו מכור מכור. ואפילו לרבנן דלא דרשי צנעליו דהווי מימיה והעמדה צדן כא' ומייביי קטלא: מכור

(א) [מוספי פ"ד], (ב) סנהדרין טו. ע"ה: לקמן מה. (ג) כתובות טו. סנהדרין ע"ג. (ד) [ומנא פד:]. (ה) ואינהו צניכהו הו פטרי את שמתין להרוג את זה והרג את זה. (ו) [נשת קטע. ושי"ג]. (ז) לעיל יג. (ח) מלשון רש"י שפי דאין העדה אלא צב"ד משמע דמיועד יליף אבל מלשון המוס' לעיל [ג:]. דפי' דלאו מיועד קריש צניכהו והמית וגו'. (ט) לקמן ט. (י) לקמן נח: (יא) [שמות כא]. (יב) [לעיל מג:]. (יג) [שמות כא]. (יד) [מכות טז]. (טו) [נא מלאכי כן צנזקין זכשאר דוימי חון צנזקין]. (טז) [עין מוספות כתובות טו. ד"ה פטו' ומוס' נדה יא. ד"ה ספיקין].

תורה אור השלם

1. ואם שור נגח והוא מתמל שלשם והועד בכפליה ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת: שמות כא כט
 2. וכן יקרה איש שגח לרעהו וארבי לו וקם עליו והקדיש נפש ונת וקם אל אחת הערים האלו: דברים יט יא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והנזקין שור שהזיק של: (ב) תוס' ד"ה שור האשה אנטרין. י"ב ע"י צב"ד מימות טו ע"ה [מוד'ה לכתוב]:

גליון הש"ס

ג' דקאזיל מיניה מיניה. לעיל יח ע"ה: * מתני' פטורין מן המיתה. עין משנת דרשב"א סי' ק"ד:

רבינו הגנאל

דקאזיל מיניה מיניה. כגון שהיה מתחבך בכותל להנאתו ולא נתכין להזיק ובגון שנפל הכותל מחיכוכו והשור עמו ונפלו על האדם. תניא בותיה דשמואל ותיבתא דרבא. רבי יהודה מחייב ורבי שמעון פטר. רבי שמעון לטעמיה דסבר דבר שאינו מתכוין פטור, ורבי יהודה מחייב. ואף על גב דקיימא לן כרבי שמעון לענין פטורי שבת, יש מי שאומר בהא הליכתא כרבי יהודה. דהא רבי שמעון ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה. ויש אומרים כיון דאמרו רבנן הלכה כרבי יהודה בעירוב מכלל דלית הילכתא כותמיה במקומות אחרים. אי נמי פלגא ופלגא ספק נפשות להקל.

מכור